

Mitä palvelusopimuksissa on sovittu metatiedosta

Finna-sopimus

Kohta 7.3.2: ”Asiakas vastaa siitä, että sillä on oikeus asettaa vapaasti kaikkien käytettäväksi ja tämän sopimuksen liitteen 1 mukaisesti lisensoitavaksi Finnaan toimittamansa metatieto.

Tällainen metatieto ei sisällä lainsäädännöstä, kolmansien osapuolten kanssa tehdyistä sopimuksista tai viranomaissuosituksista johtuvia käyttörajoituksia.

Mikäli Finnaan toimitettavaan metatietoon kuitenkin liittyy käyttörajoituksia, konsortion jäsenen tulee yksilöidä metatieto Kansalliskirjaston ohjeistamalla tavalla ja ilmoittaa asiasta Kansalliskirjaston antamien ohjeiden mukaan.”

Liite 1: ”Finnan vapaasti kaikkien käytettävissä oleva metatieto lisensoidaan CC0 1.0 Universaali –lisenssillä...”

- Kirjasto voi tuoda Finnaan myös muuta kuin CC0-metatietoa (ks. 7.3.2. viimeinen kappale), kunhan ilmoittaa siitä ja yksilöi sen.
- Ohjeet yksilöintiin ja ilmoittamiseen löytyvät täältä:
<https://www.kiwi.fi/pages/viewpage.action?pageId=36897375>
 - yksilöinti voidaan tehdä tietue- tai kokoelmakohtaisesti
 - ilmoitukset lähetetään finna-postiin.

Melinda-sopimus

”Sopimuksen kohdat 8.1.1 – 8.1.3: Kirjaston tulee ilmoittaa metatiedon käyttöoikeudet CC0 (8.1.2.) tai rajoitettu käyttöoikeus (8.1.3.) Kansalliskirjaston antaman ohjeistuksen mukaisesti.

8.1.2. Metatieto CC0-lisenssillä: Kirjasto on velvollinen tallentamaan metatietovarantoon CC0-lisenssillä metatiedon

- jonka Kirjasto on tuottanut itse,

- jonka Kirjasto on saanut kolmannelta osapuolelta CC0-lisenssillä.

8.1.3. Metatieto rajoitetulla käyttöoikeudella: Muun kuin CC0-lisenssillä metatietovarantoon tallentamansa metatiedon Kirjasto on velvollinen antamaan metatietovarantoon osallistuvien kirjastojen sekä Kansalliskirjaston muokattavaksi ja hyödynnettäväksi kohtien 7.1.2. (laadullinen ylläpito), 7.5.2 (metatiedon käyttöön asettaminen), ja 8.2.2. (metatiedon hyödyntäminen) mukaisesti.”

- Kirjasto voi tuoda Melindaan myös muuta kuin CC0-metatietoa
- jos käyttöoikeus ei ole CC0, tulee kirjastolla olla oikeus antaa metatieto muiden Melindassa mukana olevien kirjastojen (ml Kansalliskirjasto) käyttöön sekä haettavaksi julkisessa Melindan hakuliittymässä
- metatiedon käyttöoikeudet tulee ilmoittaa, ohjeet löytyvät täältä:
<https://www.kiwi.fi/pages/viewpage.action?pageId=37979531>

Mitä Kansalliskirjasto on sopinut OCLC kanssa

OCLC on antanut Kansalliskirjastolle oikeuden avata kansallisissa järjestelmissään (Melinda, kansallinen Finna) OCLC:ltä peräisin olevan (esim. kirjastojen sinne tuoman) metatiedon CC0-lisenssillä.

Kansalliskirjaston tulee metatiedon avatessaan

- ilmoittaa, että metatieto saattaa sisältää OCLC:ltä peräisin olevaa metatietoa
- esittää käyttäjille toivomus, että nämä viittaisivat metatiedon tuottajaan
- laittaa näkyville linkki OCLC:n yhteisösääntöihin:
<https://www.oclc.org/worldcat/community/record-use/policy/community-norms.en.html>
<http://www.oclc.org/en-europe/worldcat/community/record-use/policy.html>

FinELibin kautta hankittujen e-kirjojen metadatan käyttöoikeudet

FinELib-lisenssisopimuksissa on sovittu aineiston tilaajaa saa jakaa MARC21 tietueita CC0-lisensillä seuraavien aineistojen osalta:

- Springer LNCS (Springerin itse tuottamat MARCIt)
- Sage research Methods Online (Sagen itse tuottamat MARCIt)

Proquest on kieltänyt ebrary ja Safari-aineistojen MARCien jakelun CC0-lisenssillä. Metatiedon saa kuitenkin laittaa Melindaan edistämään aineiston löytyvyyttä sopimuskauden ajan sekä näyttää kaikissa Finnan näkymissä.

Muut FinELib-kustantajat/välittäjät

Taylor&Francis on s-postitse luvannut, että heidän tuottamansa MARCIt saa jakaa CC0-lisenssillä ja Elsevier että heidän tuottamansa ONIX metatiedon saa jakaa CC0-lisenssillä. Näistä e-kirja-aineistoista ei ole FinELib-sopimusta.

Ebsco käyttää OCLC:n metatietoa ja on sähköpostitse luvannut, että MARCIt saa näyttää kaikissa Finnan näkymissä. (OCLC on lisäksi antanut Kansalliskirjastolle oikeuden avata kyseinen data kansallisessa Finnassa ja Melindassa.)

Wiley tuottaa itse vain ONIX-muotoista dataa, eikä ole antanut lupaa sen jakamiseen CC0-lisenssillä. Oxford University Press ei ole vastannut kyselyihin.

Kaikkien muiden kuin FinELibin kautta hankittujen aineistojen osalta kirjaston tulee hankkia lupa MARC-tietueiden näyttämiseen Finnan eri näkymissä, jakamiseen Melindassa sekä jakamiseen CC0-lisenssillä itse. Lupa näyttää MARC-tietueet organisaation omassa Finnassa sisältynee jo kirjastojen nykyisiin sopimuksiin sillä perusteella, että Finna on näkymä kirjaston omaan kirjastoluetteloon.

Mistä kirjastot tietävät minkä metatiedon saa tuoda Finnaan/Melindaan CC0-lisenssillä?

Nyrkkisääntö: jos et tiedä varmuudella, että metatieto on CC0-lisenssin alaista, niin silloin se ei sitä ole.

Ohjeistus lupien pyytämiseen

- kerro kustantajalle/välittäjälle missä järjestelmissä haluat metatietoa käyttää/näyttää: eri Finnan näkymät, Melinda
- mainitse nimenomaisesti CC0-lisenssi
- jos et saa CC0-oikeutta, niin varmista että Melindan osalta, että minimivaatimukset toteutuvat (8.1.3). Välittäjät eivät tyypillisesti tuota itse metatietoa, joten jos lisensoit aineiston välittäjältä, ei tällä välttämättä ole oikeutta antaa metatietoon CC0-käyttöoikeutta. Kaikki kustantajatkaan eivät itse tuota metatietoaan, joten heidänkin päätösvaltansa voi olla rajallinen.

Tiivistettynä

- sekä Finnaan että Melindaan voi tuoda muitakin kuin CC0-metatietoa
 - tulee yksilöidä ja ilmoittaa

- jos kirjasto ei tiedä, onko metatieto CCO, niin silloin se ei sitä ole
- OCLC-metatieto: Kansalliskirjasto saa avata kirjastoilta tuleen OCLC metatiedon CCO-lisenssillä. Kansalliskirjaston tulee täyttää tähän liittyen tiettyjä velvoitteita.
- FinELib-aineistot
 - FinELibin kautta kaiken kaikkiaan harvoja e-kirja-aineistoja
 - kahdessa sopimuksessa kirjastot saaneet luvan jakaa MARCeja CCO-lisenssillä
- kirjastojen suorat sopimukset
 - kerro missä järjestelmissä haluat metatietoa käyttää/näyttää, mainitse CCO (ja jos et saa sitä, varmista Melindan minimivaatimukset)